

1. Nazwa kierunku	arteterapia [Art Therapy]
2. Wydział	Wydział Nauk Społecznych
3. Cykl rozpoczęcia	2024/2025 (semestr zimowy)
4. Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
5. Profil kształcenia	ogólnoakademicki
6. Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
7. Kod ISCED	0188 (Interdyscyplinarne programy i kwalifikacje związane z edukacją)
8. Liczba semestrów	6
9. Tytuł zawodowy	licencjat
10. Ogólna charakterystyka kierunku i założonej koncepcji kształcenia	<p>Arteterapia to interdyscyplinarny i międzyobszarowy kierunek studiów, jest prowadzony przez trzy uczelnie wyższe (UŚ, ASP i AM). Kierunek nie posiada regulowanego przepisami jednego zestawu efektów wzorcowych, definiują go autorsko skonstruowane interdyscyplinarne efekty uczenia się, łączące w sobie zakresy 3 dziedzin i 5 dyscyplin naukowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)dziedzina sztuki, dyscyplina: sztuki muzyczne 2)dziedzina sztuki, dyscyplina: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki 3)dziedzina nauk społecznych, dyscyplina: pedagogika 4)dziedzina nauk społecznych, dyscyplina: psychologia 5)dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina: nauki o sztuce. <p>Rozumienie arteterapii, jako subdyscypliny interdyscyplinarnie łączącej w sobie komponenty sztuki, pedagogiki, pedagogiki specjalnej, terapii i psychologii, implikuje istotę wielowymiarowego planowania programu studiów przygotowujących wykwalifikowanych arteterapeutów. Nie bez znaczenia pozostaje uświadomienie, iż SZTUKA to działalność specyficznie ludzka, komunikat, uruchomiony za sprawą człowieczej ekspresji, w wyniku której powstają wytwory posiadające właściwości wywoływania stanów emocjonalnych o charakterze estetycznym. Nie można zatem mówić o arteterapii bez usytuowania jej w rozważaniach prawdziwie estetycznych i ekspresyjnych.</p> <p>Niestety praktyka edukacyjna na różnych poziomach kształcenia w naszym kraju, w tym w szkolnictwie wyższym wskazuje na niemal całkowity brak koncepcji kształcenia w tym kierunku (nie licząc prób włączania arteterapii w strukturę innych kierunków, jako specjalności dodatkowej). Niezmiernie ważne jest przełamanie powszechnej niemal tendencji przyuczania – czasem zupełnie przypadkowych osób – do pracy terapeutycznej wykorzystującej sztukę. Skutkuje to sytuacją, którą obserwujemy z wielkim niepokojem, że zajmują się arteterapią osoby całkowicie pozbawione jakichkolwiek inklinacji artystycznych. Pojawiają się także inne zjawiska - w placówkach rehabilitacyjnych, reedukacyjnych, pomocowych pracują artyści nie posiadając przygotowania psychopedagogicznego i rozeznania w strategiach terapeutycznych. Oba zjawiska mogą być praktyką rodzącą dyskomfort zarówno terapeutów, jak i pacjentów i wychowanków, czasem wręcz niebezpieczną.</p> <p>Kierunek Arteterapia jest długo oczekiwana przez środowisko artystów, ale i animatorów oraz pedagogów ofertą kształcenia będąca alternatywą dla szeregu innych propozycji prymitywizujących sztukę w działaniach terapeutycznych. Ma zatem - odpowiadając na zapotrzebowanie społeczne wynikające niejako z potrzeby chwili – spełniać rudymenarne zadanie przygotowania absolwenta posiadającego zasadnicze dla arteterapii kompetencje: dotyczące wsparcia rozwoju drugiego człowieka i prowadzenia działań terapeutycznych przy jednocześnie swobodnym posługiwaniu się rzeczywistym warsztatem artystycznym.</p> <p>Gwarantem takiej fuzji edukacji, nauki, terapii i sztuki jest powołanie kierunku studiów interdyscyplinarnie łączących w sobie efekty kształcenia z trzech obszarów: sztuki (w tym usytuowanych w dziedzinie sztuk pięknych i sztuk muzycznych) oraz nauk społecznych i humanistycznych. Myślenie o arteterapii jako o kierunku studiów musi przeto zakładać odwołanie się do segmentów edukacyjnych realizowanych przez różne podmioty naukowe, zajmujące się namysłem nad działaniami terapeutycznymi i artystycznymi. W myśl powyższego trzy wyższe uczelnie katowickie: Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Muzyczna i Uniwersytet Śląski utworzyły i wspólnie</p>

	<p>prowadzą interdyscyplinarny, międzyobszarowy kierunek studiów arteterapia, zaś akt powołania tego unikatowego kierunku wpisuje się ich w misje i strategię rozwoju. Koncepcja programu studiów została przygotowana przez Instytut Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych UŚ we współpracy z Akademią Muzyczną i Akademią Sztuk Pięknych, a każda jednostka powołała koordynatora kierunku, odpowiedzialnego za realizację działań wspólnych, podejmowanych pomiędzy trzema podmiotami prowadzącymi kierunek. Wszystkie podmioty tworzące kierunek czynnie uczestniczą w procesie kwalifikacji kandydatów na studia, w procesie dydaktycznym oraz w dyplomowaniu absolwenta.</p> <p>Studia realizowane są jedynie w trybie stacjonarnym, gdyż jednostki wyrażają szczególną troskę wobec poziomu nabywanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, co przy tak rozległej formule działania, zwłaszcza nacechowanych artystycznie nie może być podejmowane w częściowym wymiarze godzin, jaki przewidziany jest w trybie niestacjonarnym. Dotyczy to głównie zajęć wymagających bezpośredniego udziału prowadzących i studentów, odbywanych w modułach plastycznych i muzycznych.</p> <p>Kierunek dedykowany jest dla specyficznego Kandydata – o szczególnych uzdolnieniach estetycznych (ale niekoniecznie legitymizującego się wykształceniem artystycznym), który chce uzyskać interdyscyplinarne wykształcenie artystyczne oraz humanistyczno-społeczne i jednocześnie posługiwać się profesjonalnym językiem sztuki w szeroko pojętej terapii i wsparciu rozwoju. Z założenia Arteterapia jest ofertą elitarną, stąd rekrutacja na pierwszy rok obejmować będzie sprawdzian z zakresu uzdolnień muzycznych i plastycznych oraz konkurs świadectw dojrzałości.</p> <p>Administratorem kierunku jest Wydział Nauk Społecznych UŚ stanowiąc zabezpieczenie logistyczne kierunku, zajmując się obsługą studentów, w tym elektroniczną rejestracją kandydatów, procedowaniem rekrutacyjnym, zapisami na studia, administrowaniem kierunkiem, zaliczaniem semestru, rejestracją procesu dyplomowania, w tym wydaniem dyplomu ukończenia studiów.</p> <p>Absolwent otrzyma dyplom wspólny licencjata arteterapii, sygnowany przez trzy wymienione uczelnie.</p>
<p>11. Informacje o związku studiów ze strategią uczelni oraz o potrzebach społeczno-gospodarczych warunkujących prowadzenie studiów i zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami</p>	<p>Strategia rozwoju kierunku arteterapia w sposób kompatybilny wpisuje się w założenia dotyczące rozwoju trzech podmiotów współodpowiedzialnych za jego prowadzenie – a zatem z misją i strategią rozwoju Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego, Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach i Uniwersytetu Śląskiego.</p> <p>Misja Uniwersytetu Śląskiego zakłada, że uczelnia wypełnia istotną służbę społeczną polegającą na wszechstronnym rozwijaniu osobowości oraz formowaniu twórczych postaw i duchowych aspiracji ludzi z nim związanych, oddziałując w ten sposób na kulturowe oblicze Regionu i całej Polski. Misja Akademii Sztuk Pięknych natomiast w swoich działaniach kieruje się zasadami wolności nauczania, wolności badań naukowych oraz wolności twórczości artystycznej i odpowiedzialności w pracy z ludźmi. Misja Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach wskazuje natomiast, między innymi na dynamiczne kreowanie kierunków kształcenia i programów nauczania, które odpowiadałyby współczesnym tendencjom w sztuce, a zarazem stwarzałyby przyszłym absolwentom możliwości zatrudnienia. Odnosząc się do intensyfikacji współdziałania z otoczeniem wspomina także o potrzebie tworzenia i podtrzymywania stałych kontaktów z uczelniami śląskimi. Potrzeba ta w sposób bezpośredni koresponduje ze strategicznymi celami Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wyodrębnionymi w obszarze kształcenia (tworzenie innowacyjnych, wspólnych, interdyscyplinarnych kierunków) oraz w obszarze współpracy z otoczeniem (podtrzymywanie kontaktów z instytucjami).</p> <p>Kierunek arteterapia nie ma precedensu w ofercie edukacyjnej naszego regionu, jego program studiów łączący kompetencje przynależne do trzech obszarów i dziedzin nauki i sztuki, zabezpieczony jest dydaktycznie, ale i z namysłem naukowym oraz działaniem artystycznym, przez trzy katowickie uczelnie wyższe. Za prymarne dla kierunku arteterapia przyjmuje się zadanie przygotowania studentów/absolwentów do działania twórczego i zawodowego w obszarze sztuki, wspartego kompetencjami w zakresie psychologii, pedagogiki i terapii, w oparciu o nowoczesne narzędzia i aktualną wiedzę przy zapewnieniu najlepszych możliwych warunków infrastrukturalnych, uwzględniając potrzeby i oczekiwania rynku pracy oraz społeczeństwa.</p> <p>Zadania przypisane kierunkowi sytuują się w powyżej zarysowanych polach wynikających z misji i strategii rozwoju trzech uczelni go prowadzących i obejmują cztery zasadnicze trajektorie działań: naukową, artystyczną, edukacyjną i społeczną.</p> <p>1. Trajektoria naukowa</p> <p>Szczególne miejsce w strategii rozwoju kierunku będzie miało powołanie procedur badawczych opartych na potencjale interdyscyplinarnym trzech założycielskich uczelni, stanowiącym swoisty dialog między równymi względem siebie, traktowanymi symetrycznie dziedzinami, przy jednoczesnym zachowaniu ich autonomiczności. Poszukiwać będzie jednocześnie pól empirycznego doświadczania terapii przez sztukę i wpisanych weń prób komponowania badań transdyscyplinarnych, jako nietuzinkowej wartości</p>

	<p>dodanej, bazującej na włączeniu w ramy teoretyczne części ustaleń powstałych w innym kontekście badawczym - wykluwającej się w niedalekiej przyszłości nowej dyscypliny naukowej. Skutkować będzie to pozyskaniem nowatorskiej, innowacyjnej perspektywy prowadzenia dociekań naukowych, co pozwoli na dogłębne penetrowanie arteterapeutycznej fuzji sztuki i terapii w rzeczywistym wielowymiarowym ujęciu. Pozwoli także na utworzenie nowych i silnych zespołów badawczych, generujących unikatowy zakres badań podstawowych oraz aplikacyjnych.</p> <p>2. Trajektoria artystyczna Kierunek za rudymentarny cel przyjmuje przeciwdziałanie prymitywizacji sztuki w działaniach terapeutycznych, a zatem zakłada wyposażenie absolwenta w kompetencje posługiwania się językiem szeroko pojętej estetyki, wykorzystując jego wrażliwość artystyczną i potencjał kreatywny. Działania artystyczne wpisane będą głównie w dziedzinę sztuk plastycznych oraz muzycznych. Absolwent będzie artystą, posiadającym pełne możliwości wypowiedzi artystycznej i jednocześnie kompletne kompetencje niezbędne do prowadzenia działań terapeutycznych opartych na sztuce.</p> <p>3. Trajektoria edukacyjna Program kierunku powstał z ogromną troską o wszechstronny rozwój studenta, przebiegający w stronę samoaktualizacji potencjału każdej jednostki poprzez działania interdyscyplinarne i nacechowane skłonnością do podejmowania relacji intersubiektywnych. Skoncentrowany zostanie na zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia oraz przygotowaniu absolwenta do podjęcia aktywności arteterapeutycznej w placówkach dedykowanych osobom o specjalnych potrzebach, wymagających wsparcia, rehabilitacji, usprawniania, resocjalizacji czy reedukacji wykorzystujących w swoim programie terapeutycznym sztukę jako medium zmiany i stymulacji rozwoju.</p> <p>4. Trajektoria społeczna Kierunek zakłada bliską współpracę i działanie na rzecz środowiska, szczególnie sytuuje się w tym kontekście współpraca z jednostkami samorządowymi, placówkami i instytucjami kulturalnymi, kulturalno-oświatowymi, z instytucjami i stowarzyszeniami o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. W tym celu zawarte będą działania podejmowane z partnerami zewnętrznymi w celu upowszechnienia i stosowania w praktyce wyników badań naukowych oraz udział w działaniach artystycznych budujących świadomość estetyczną otoczenia.</p>
12. Specjalności	nie dotyczy
13. Ogólna charakterystyka specjalności	studia odbywają się na kierunku
14. Semestr od którego rozpoczyna się realizacja specjalności	nie dotyczy
15. Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdej z dyscyplin naukowych lub artystycznych do których odnoszą się efekty uczenia się w łącznej liczbie punktów ECTS (ze wskazaniem dyscypliny wiodącej)	<ul style="list-style-type: none"> • [dyscyplina wiodąca] pedagogika (dziedzina nauk społecznych): 56% • sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki (dziedzina sztuki): 19% • sztuki muzyczne (dziedzina sztuki): 15% • psychologia (dziedzina nauk społecznych): 10%
16. Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	180
17. Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	38%

18.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich (lub innych osób prowadzących zajęcia) i studentów	107
19.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dyscyplin w ramach dziedzin nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	84
20.	<p>Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych lub artystycznych związanych z tym kierunkiem studiów; • na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne 	101
21.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki	12
22.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje	<p>Praktyki zawodowe są integralną częścią programu studiów, realizowanego przez studentów na poszczególnych kierunkach, poziomach, profilach i formach studiów. Praktyki mają pomóc w skonfrontowaniu wiedzy zdobytej w trakcie studiów z wymaganiami rynku pracy, zdobyciu umiejętności przydatnych w zawodzie, poznaniu praktycznych zagadnień związanych z pracą na stanowiskach, do których student jest przygotowywany w trakcie trwania studiów. Praktyki mają oswoić studenta z profesjolektami właściwymi dla konkretnej branży oraz kulturą pracy.</p> <p>Zasady organizacji praktyk określa zarządzenie Rektora. Szczegółowe zasady odbywania praktyk z uwzględnieniem specyfiki</p>

	praktyki	poszczególnych kierunków określa kierunkowy regulamin praktyk zawodowych, w szczególności: efekty uczenia się założone do osiągnięcia przez studenta podczas realizacji praktyki zawodowej, ramowy program praktyk zawierający opis zagadnień, wymiar praktyki (liczba tygodni godzin); formę praktyki (ciągła, śródroczna), kryteria wyboru miejsca odbywania praktyki, obowiązki studenta przebywającego na praktyce, obowiązki opiekuna akademickiego praktyki, warunki zaliczenia praktyki zawodowej przez studenta oraz warunki zwolnienia w całości lub części z obowiązku odbycia praktyk. Liczbę ECTS i liczbę godzin określa plan studiów.
23.	Wymogi związane z ukończeniem studiów	Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest osiągnięcie efektów uczenia się przewidzianych w programie studiów, uzyskanie poświadczenia odpowiedniego poziomu biegłości językowej w zakresie języka obcego oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy dyplomowej. Warunkiem ukończenia studiów jest złożenie egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych potwierdzający uzyskanie kwalifikacji odpowiedniego stopnia. Szczegółowe zasady procesu dyplomowania oraz wymogi dla pracy dyplomowej określa Regulamin Studiów oraz regulamin dyplomowania.